

TER BESLUITVORMING EN ONDERTEKEN

Aan: MOCW, SOE

Onderwijspersoneel en

Primair Onderwijs

Van

nota

Onderwijsmuseum

Datum

2 juni 2026

Referentie

64406861

Intern OCW afgestemd

EenK, OPO, F

Aanleiding

In mei 2025 heeft OCW gecommuniceerd dat de subsidie aan het Onderwijsmuseum per 1 januari 2027 wordt stopgezet. De reden voor deze bezuiniging is gelegen in de APK taakstelling op het departement. Vanuit de Tweede Kamer is recent een amendement aangenomen om de subsidie aan het Onderwijsmuseum toch structureel voort te zetten en te verhogen. De dekking van het amendement zag echter alleen op 2026. De staatssecretaris heeft daarom in een brief aan de Tweede Kamer¹ aangegeven dat het amendement wordt uitgevoerd met de beoogde dekking, en de subsidie dus niet structureel wordt voortgezet.

Naar aanleiding hiervan heeft de Tweede Kamer vragen gesteld in een schriftelijk overleg. Op 11 juni had de minister het debat over erfgoed in de Tweede Kamer, waar ook vragen zijn gesteld over het Onderwijsmuseum. De lobby hierop vanuit het onderwijsveld is groot.

Voor de beantwoording van het schriftelijk overleg is het van belang een gezamenlijk standpunt tussen minister en staatssecretaris te bepalen over het gewenste vervolg.

Gevraagd besluit

- Akkoord te gaan met de voorgestelde beantwoording van het schriftelijk overleg en deze door de staatssecretaris te laten ondertekenen.

Toelichting

Algemeen

- Het NOM is een geregistreerd museum in Dordrecht. Het dient daarmee aan de Museumnorm te voldoen, een kwaliteitskader vanuit de sector zelf voor geregistreerde musea in Nederland. De Museumnorm stelt kaders voor collectieregistratie en bij de aanpak van achterstanden hierbij, zoals dat musea met achterstanden in de collectieregistratie een tijdsplan op moeten stellen voor het inhalen van deze achterstanden.
- Het museum beheert een collectie over de geschiedenis van het onderwijs.
- Het museum ontvangt subsidie vanuit OCW/ OPO.
- De museumstichting is eigenaar van de collectie. Het museum is geen Rijksmuseum. Daarmee is er voor de minister (vanuit haar verantwoordelijkheid voor erfgoed) formeel geen verantwoordelijkheid voor

¹ [Brief inzake de uitvoering van het aangenomen amendement Stoffer c.s. over het structureel voortzetten en verhogen van de subsidie aan het Nationaal Onderwijsmuseum | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

het museum, anders dan de stelselverantwoordelijkheid die de Minister voor het gehele museale bestel heeft.

- Een groot deel van de collectie van het museum is niet goed geregistreerd (meer dan 40%). Daarom is onbekend waar de collectie van het museum precies uit bestaat. Het museum is vanuit de Museumnorm zelf verantwoordelijk voor de registratie van de collectie en voor het opstellen en uitvoeren van een plan om een opgelopen achterstand in de registratie in te halen.
- Het is wel bekend dat de collectie uit ongeveer 325.000 objecten bestaat.
- Bij de taakstelling op dit departement zijn keuzes gemaakt, zowel qua APK als subsidies. Daarbij heeft de focus gelegen op continuering van zaken die bijdragen aan het primaire proces van het (funderend) onderwijs. Consequenties van afwijken van deze keuzes betekent dat elders geld en menskracht gevonden moet worden.
- Met het museum is al in mei 2025 gecommuniceerd over stopzetting van de subsidie per 2027, zodat zij tijdig voorbereiding kon treffen. Onderdeel daarvan maakte het in kaart brengen van de collectie uit. (Met zelfs het aanbod om hier eenmalig nog een aparte subsidie te ontvangen). Het museum heeft – ondanks herhaalde gesprekken – hier geen actie op ondernomen.
- Consequentie van het niet in kaart brengen van de collectie kan zijn dat OCW/ E&K en RCE de verantwoordelijkheid krijgen hebben vanuit de erfgoedwetgeving om dat alsnog te moeten doen. Dat vraagt geld en menskracht.
- Met het museum zijn de afgelopen jaren meermaals gesprekken gevoerd rondom de bedrijfsvoering (maw 'het is geen rustig bezit').
- Een eerdere afweging om het onderwijsmuseum kennisinstituut te laten zijn, bleek – na een gedegen onderzoek – niet haalbaar.
- Voor het onderwijsveld is het hebben van een eigen museum een belangrijk oogpunt en er wordt maatschappelijk veel meerwaarde gehecht aan een onderwijsmuseum, onder andere ter ondersteuning van de positie van onderwijs, scholen en docenten. Er is vanuit OCW waardering voor deze brede steun aan het museum. Mogelijk biedt dit ook mogelijkheden in het vormgeven van de toekomst als de subsidie vanuit OCW stopt, bijvoorbeeld door het museum in te bedden in de onderwijssector zelf of door in te zetten op samenwerking of samenvoeging met andere musea. Er zijn geluiden dat partijen uit het onderwijsveld overwegen zelf verantwoordelijkheid te dragen voor een dergelijke invulling van het museum. We adviseren dan ook deze signalen vanuit OCW aan te moedigen en in gesprek te gaan met partijen om te kijken welke scenario's mogelijk zijn voor de toekomst.

Wij adviseren wij u

1. Te verkennen of en hoe eventuele partijen in het onderwijs echt de verantwoordelijkheid (financieel en qua aansturing) over willen nemen.

Datum
28 mei 2026

Als dat geen begaanbare route blijkt de uiteindelijke keuze te betrekken in het debat over begroting. Een andere afweging vraagt immers dekking elders.

2. Het museum te blijven wijzen op zijn verantwoordelijkheid (onder andere vanuit de door de sector opgestelde Museumnorm) om zijn collectie in kaart te brengen.
3. Het SO (bijlage 1) naar de TK te sturen. Deze beantwoording is opgesteld in lijn met eerdere berichtgeving aan de TK.